

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti
p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris
vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in
calce peculiari quoda[m] ...**

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

De formis vulgaris substitutionis. Ru. xlvii

[urn:nbn:de:bsz:31-115460](#)

De exheredationum formis. **fol. lxx.**

C. & testa, mili. et post eū Bar. i. i.

illa istitutio. ff. dhere. illi. vbi pos-
nit rōnē. Et no. b̄z cūdē ibidē q̄ i
saru qui casu p̄missio illi p̄missari. aīq̄ ele-
b̄ pau- geris pauperes sūt p̄ueniēti. q̄ ha-
pc̄p̄ ele- benf loco heredū p. l. si q̄s ad de-
cūo i te cluñādā. p̄uñcta. l. nulli. C. de epi.
stamēto er. cle. de q̄ vide lati⁹ p̄ cūdē Bar.
est p̄mis in qđā q̄stioñ p̄ cū disputata q̄ ici
sa loco p̄i: filiū adulū testatoris instituit.
hereduz Berardus mulert.
sunt.

Terū ē tñ qđ ad hmōi dubita-
tiōes solet testatoris p̄cē vñ aliquē
fidēlē amicū heredē istitutre di-
stributionē ip̄i⁹ hereditat̄ p̄ aia
sua ip̄i⁹ fidēi p̄mittēdo. et tñc ita
dice⁹ In oib̄ aut̄ suis bōis. D. ei⁹
vñorē vñ. C. ei⁹ cōpatrē sibi heres-
dē istitut: disponēs vñ rubens q̄ p̄
aia sua vñ parēt̄ suoꝝ hereditatē
ip̄sam croget vñ distribuat int̄ p̄mis
causas vñ circa mſe opa: vñ distribu-
tionē ip̄az sue fidēi vñ charitatē cō-
mittēs. H̄z cū stud videat eē qđ
dā fidēconūs: querit vñrū pos-
sit dñalcari trebeliā: co porro: et
locū i re vñ q̄ nō: cū i relictis ad p̄ias cās
licet ad c̄sset ois falciā. vt i auct. de ec-
piascau- cle. titu. S. si autem heres. col. ix.
sus?

Trebel:
lianica
an hēat
locū i re
licet ad
c̄sset ois
falciā. vt i auct. de ec-
piascau- cle. titu. S. si autem heres. col. ix.
C Addito. Vide q̄dix. s. i rub.
de fal. detrac. rc. Berardus mu.
C De exheredationuz
formis. Rubrica. xlvi.

R Ater vñm̄ aut̄
alic̄s de ascēdētibus
p̄mis vñm̄ hisa
liquē de his libet: q̄s
est stādov istitutre vñ
exheredare tenet: vñ volēs illū ex-
heredare poterit hoc facere: si tñve
rā hēat atq̄ legitimā cās i gratitu-
dis aliquā. s. et his q̄b̄ liberi p̄t̄
de ure exheredari vñ illā i testō ex-
p̄serit: hoc mō. Insup. S. filiū su-
us: q̄i m. in⁹ atrocē iiecit i eū: vñ
q̄i p̄ueniēti pocula ei mortē paue
exheredauit oīno vñ ab oī subā et
hereditate sua constituit alienum

K. vero sibi heredem instituit.

Additō. Quot aut̄ vñ q̄ sint cāe
pp̄i q̄s parentes p̄t̄ exheredare
filios diti. s. i rub. de libe. fīni ḡ
legitimis vñ naturalib̄ iā nat̄.
i vñlūma additōe. Berardus mu.
Si no. neq̄ istitutre neq̄ exhe-
redare voluerit poterit p̄terire cām
verā s̄serēdo: hoc mō. Prete. H̄
filiū vñ nept̄ suā nec istitut: nec
exheredauit: q̄z cū eū honeste ma-
rito p̄ligere voluissz ip̄a magis ele-
git luxurari. P. vñ hēdē istitutre

Additō. Aduerte q̄ premissas
duas formas ponit etiā Spe. i. t.
de istru. editio. S. cōpendiose. f. si.
si autē is qui aliquem tenetur in-
stitutre. Berardus mulert.

Et no. q̄ talis p̄cēritio facta eūz
cā sine a p̄fe siue a m̄fe. aut ab ali-
quo d̄ ascēdētib̄ p̄mis vñ m̄f mis-
tantuz valer cōtūm exheredatio.
Additō. Ita tenet Azo. i sum-
ma. C. de libe. p̄te. in p̄n. vñ Spe.
vñ. s. Berardus mulert.

Filiū aut̄ vñ alī q̄x liberi parē-
tes exheredare vñl p̄tentre p̄t̄ vt
sup̄i⁹ dictū est: s̄serēdo exhereda-
tiōi vñl p̄teritiōi vñl et illis sepiē
causis legitimis quib̄ liberi p̄t̄
parentes sūcs exheredare.

Additio. Caſas. pp̄i q̄s filiū
p̄t̄ suos parētes exheredare scri-
psi. s. in rubri. de insti. parēt̄ seu
ascēdētib̄. in iij. col. vñlme ad-
ditionis. Berardus mulert.

C De formis vulgaris
substitutiōis. Ru. xlviij

Gloniā secūdū
naturalēmet rationa-
bilem ordinem insti-
tio sicut p̄mis grad⁹
vñ precedere: substitu-
tio vero tanq̄ secūd⁹ grad⁹ sec⁹
tecirco posib̄ tradita sunt istitu-
tionē exēpla. de substituō formis
immediate dicam⁹: i q̄libet aut̄ exē-
plo pp̄i maiore evidētiā substitu-

Prima pars florum.

Substitutioni cuilibet sua institutio ad proprie-
tatem vulnus nef. Vulgaris substitutio ad hoc
garum ad solum fuit iuetauti si contingat quod he-
reditatem fuit res iste vel nolit vel non possit he-
ritaria et reditare adire alii sit heres: et in
hoc differt a certis: quod per hanc testa-
torum sibi pudet si institutus non adeat
per ceteras vero est si institutus adeat: sed
sub adiecta conditione decedat. Et
ergo vulgaris expressa talis forma
P. filium suum vel fratrem vel amicum
sibi hereditate instituit. et si ipse P.
non erit heres. vel sic et si ipse P.
nolit: vel non possit esse heres. A. sit
heres. vel A. ei substitutus. Et pos-
set viterius procedere dicens. et si A.
non sit heres. B. sit heres: et si B. non
sit. C. sit. et sic per multos gradus he-
reditum. Item multis hereditibus institutis
possit cuiuslibet suum substitutum dare
Et non hic quod si institutus cui sit vul-
garis expressa erat filiuska. et pupilli
tunc ex ipsa vulgaris surgit et pupilli
lars et virtus ibi resultat efficitur.
Additio. I. Quis. C. d. ipse. et
alii sub. et. I. la. hoc. ff. eo. B. mu.
Si autem substitutus non sit filius: vel
si filius quidem sit: sed non pupillus. aut
si filius et pupillus sit: sed non in parte
tuus est sola vulgaris.
Additio. Ad hoc ei ut pupilla
res valeat in ista requiritur ut dictum
est. scilicet in rubore pupillari substi-
tuendo. Gerardus mulert.
Tacita vulgaris fit duobus he-
reditibus institutis hoc modo. Ia. et
P. ei filios vel fratres. vel con-
sanguineos sibi heredes instituit:
et eos inquit substituit: qui dicat si
vnu non sit heres: aliud sit heres iso-
ludu. Et attende quod si in istis duobus
institutis hec oia simul occurruerint:
scilicet quod abo essent filii et abo pupilli
et ambo in parte prius talis substitu-
tio excessit brevi loqua. Sed si aliquod co-
desit tunc erit solummodo vulgaris.
De formis pupilla-
ris substituendis. Ru. xlviij.

Pupillaris ex-
pressa si per substitutionem
hoc modo. An. filius vel
nepotem sibi heret
de instituit: et si ipse ei
heres erit: et i pupillari etate vel is-
tra. et annus sue erat: decesserit. P.
sit heres. vel P. ei substitutus. Et
non quod sub predicta pupillari expressa
omnes: tacita vulgaris: et id siue ipse
pupilli sit heres: et i pupillari eta-
te decedat siue hec non sit: ille istitu-
tus vocabis iure directo licet ex pu-
pillari vocetur ad utramque hereditatem
s. prius et filii. sed ex vulgaris tantum ad
hereditatem prius. Item non quod iste abe-
substitutiones. s. pupillares et vulgaris si-
eri possit similiter semel expressis sub
hoc modo. I. filius ei hereditate sibi isti-
tuitur: et si ipse ei heres non erit: vel si
heres erit et in pupillari etate de-
cesserit. P. sit heres. ut isti de pu-
pili. sub. i. p. De tacita vero pupilla-
ri melius exemplum non habemus. Huius
exemplum surgit ex expressa vulgaris: quod si
sit sola vulgaris filiofa. pupillo si il-
la vulgaris includit tacita pupilla-
ris licet lex alia ex eius ponat ut quod
quod in his heres heret sit heres filio-
meo: et quod alia quod nunquam ad manum
occurriere non est tibi visa sunt. Et
si testator filius posthumus institutus
pupillare substitutione fecerit: ita di-
ces i substitutione posthumae. Et si aliquis de-
cto filioꝝ suorum posthumorum ei he-
res erit: et i pupillari etate decesserit
tal sit heres vel talis substitutus.
De forma exemplaris
substitutionis. Rub. xlviij.

Patre habens fi-
lium vel nepotem furio-
sum vel mente captum
qui pupillare tempus excessit institu-
tionem vel substitutionem circa
hoc modo. P. filius eius furio-
sum vel mente captum sibi he-
redem instituit. sed si ipse decesserit